

Udfordring med at sikre naturen i områderne

Winnie Heltborg, Specialkonsulent

Nørreåen 25. maj 2022

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

Naturprojekter på kulstofholdige lavbundsarealer - Lavbundsprojekter 2020

Udtagning af lavbundsjorder

Udtagning af lavbundsjorder bidrager både til sikring af biodiversitet, reduktion af kvælstofudvaskning og lavere udledning af drivhusgasser.

Kilde: Miljøministeriet, Miljøstyrelsen mst.dk

Noget af det bedste i verden

Projekterne gennemføres ved at indstille landbrugsproduktionen og hæve vandstanden i projektområdet

- Skal være på kulstofholdige lavbundsjord
- Som udgangspunkt også i hoved- og delvandoplande med et kvælstofreduktionsbehov
- Og/eller indenfor, eller i tilknytning til Natura 2000-områder

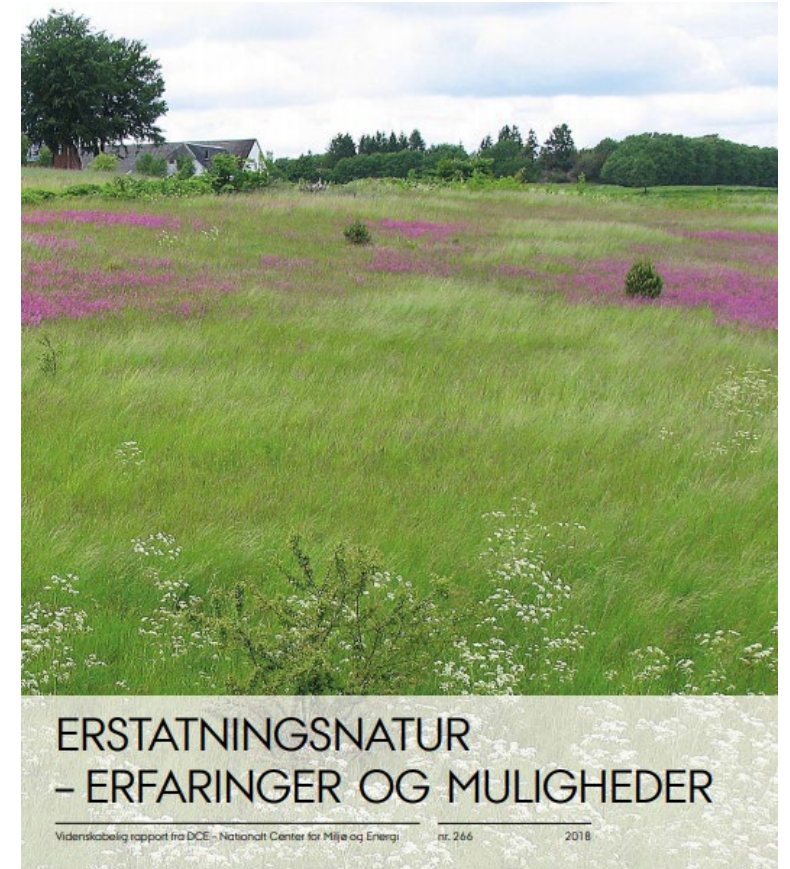
Udpeges og prioriteres efter CO₂, N-red samt indirekte natureffekter "Gør tilstødende naturområder mere robuste"!

Kan lavbundsprojektområderne ikke i sig selv bidrage direkte til natur- og biodiversitetsmål?

Vigtigste forudsætninger for en succesfuld udvikling af god (nok til § 3) natur på tidligere dyrkede marker er:

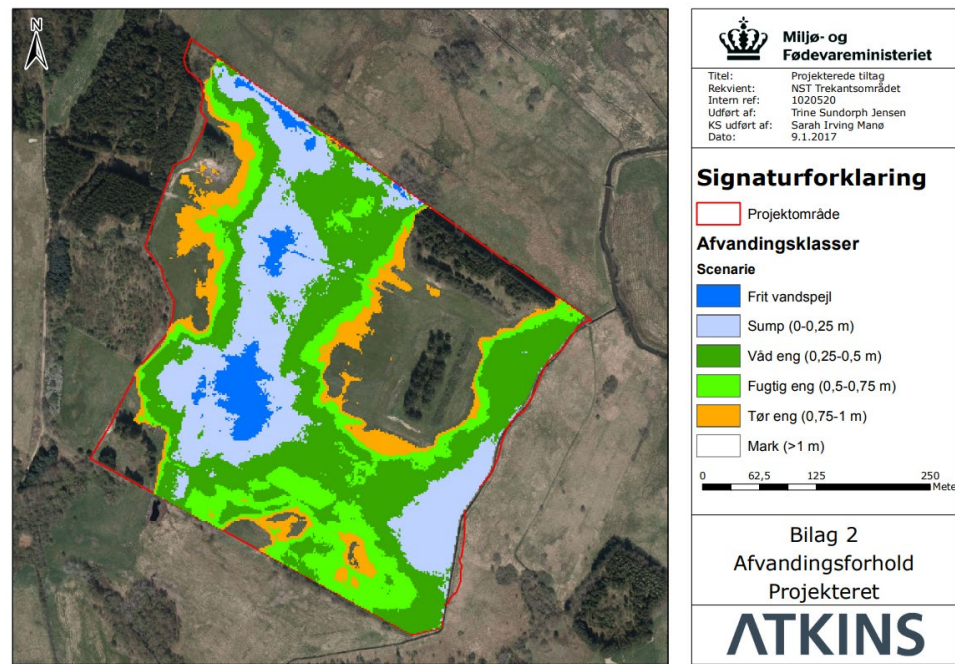
- at næringsindholdet i jorden er naturligt lavt*
- at der findes egnede spredningskilder i nærområdet*
- at der ikke udsås kulturgræs eller udplantes eksotiske buske og træer*
- at arealet forstyrres regelmæssigt, fx ved græsning eller høslæt*
- at der er substrater som blomster og møg til insekter og svampe*
- at hydrologien er naturlig*

Kilde: Nygaard, B., Oddershede, A. og Høye, T.T. 2018. Erstatningsnatur - erfaringer og muligheder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 186 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 266

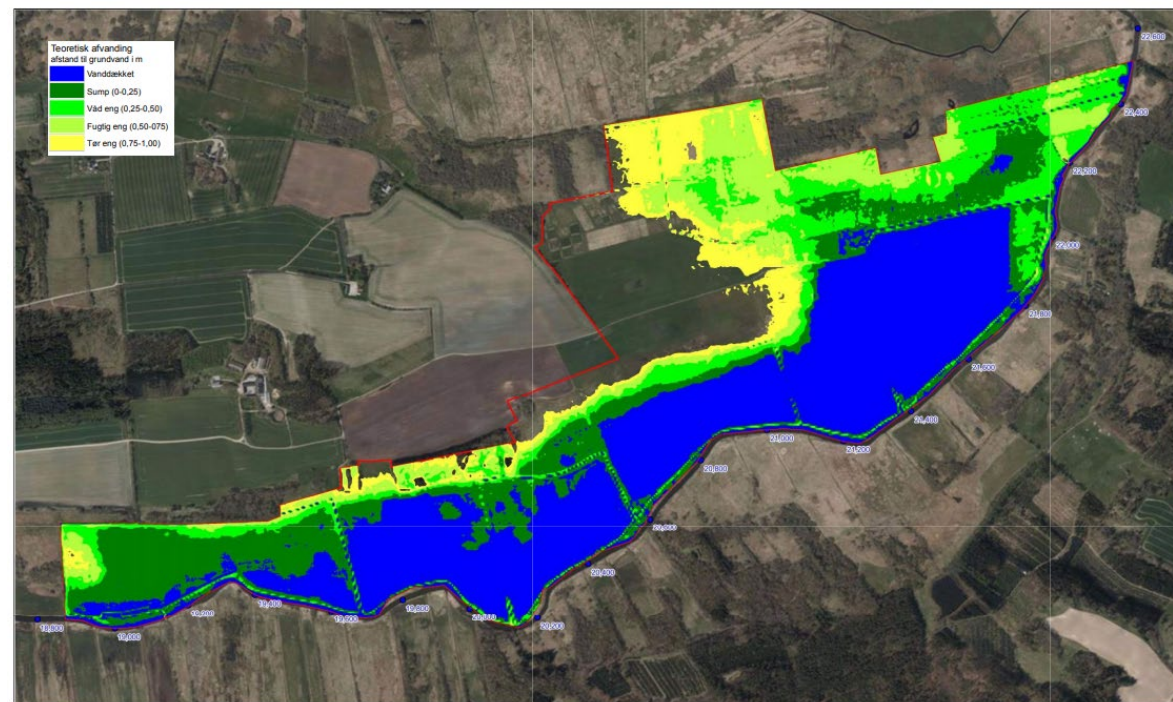
Meget forskellige udgangspunkter

- Runkenbjerg Lavbundsprojekt

Indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, GeoDanmark ortofoto, januar 2017.

- Heltzen pumpelag og enge

Naturstyrelsen Himmerland
Lavbundsprojekt Heltzen Pumpelag og Enge
Afvanding med projekt - 2016 årsmiddel

COWI 14.10.2017

Foreløbige udvikling...

Arealet i Heltzen er ikke detailregistreret, men diversiteten var mere beskeden og stærkt domineret af højt voksende græsarter. Foto: Winnie Heltborg

Arealet i Runkenbjerg har allerede et naturtilstandsindex på 0,69 svarende til en **god naturtilstand**. Artsindexet er på 0,61 og strukturindexet på 0,8. Foto: Winnie Heltborg

Indsatser, der kan gennemføres for at skabe ny beskyttet natur?

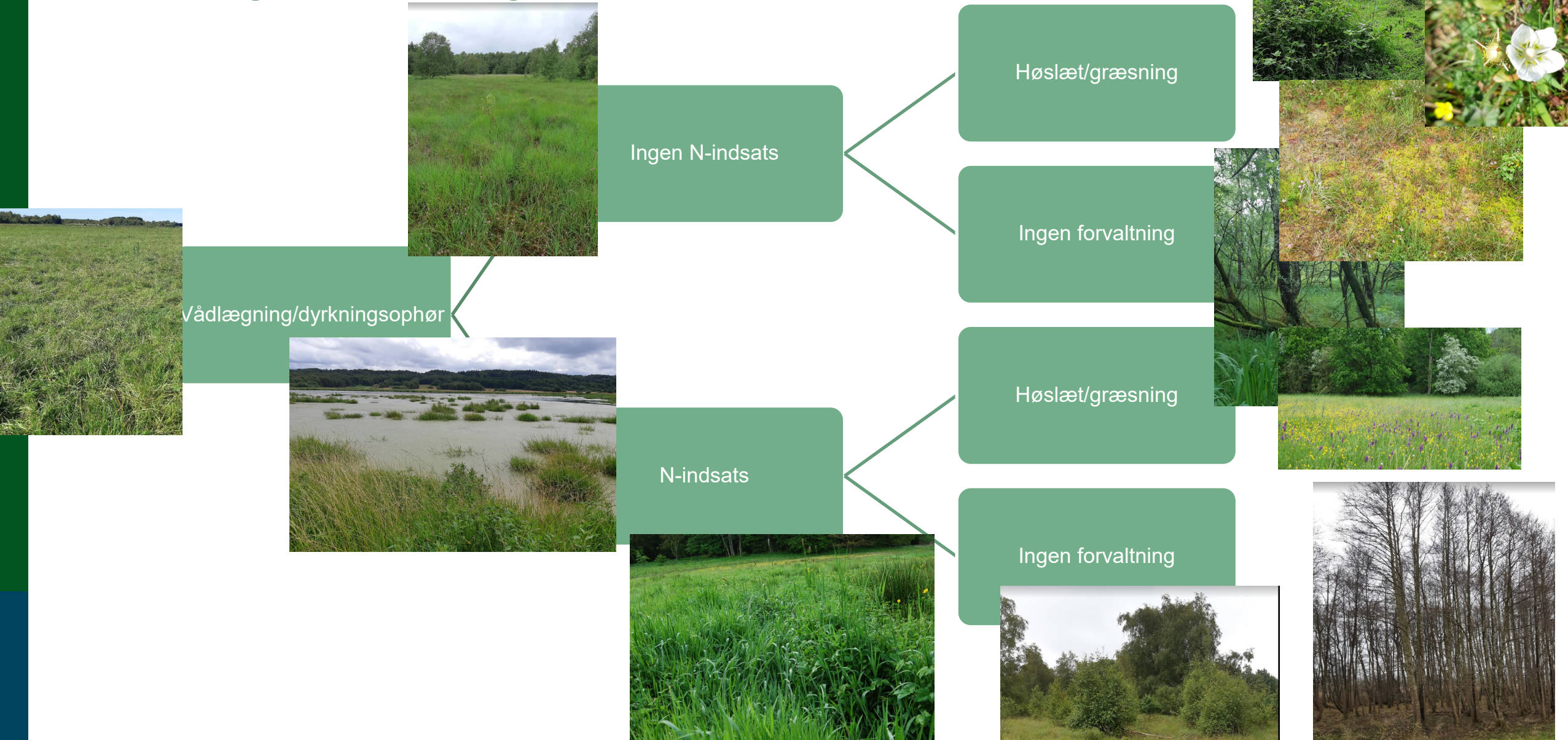
- *Nedbringelse af næringsstoffer*
- *Genopretning af naturlig hydrologi*
- *Opbryd plantedækket*
- *Pleje i form af græsning og høslæt*
- *Landskabsmæssig sammenhæng*
- *Genopretning af naturlige økologiske processer*

Kilde: Nygaard, B., Oddershede, A. og Høye, T.T. 2018. Erstatningsnatur - erfaringer og muligheder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 186 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 266

Er det en bold, der er værd at gå efter?

Er vi ikke nødt til at se nærmere på mulighederne og understøtte dem – når store arealer hensættes varigt til natur?

Det bliver alt sammen til natur, men meget forskellig natur med meget forskellig kvalitet

Workshop

1. Hvilke ønsker har du/Hvilke mål har i?
 - Jagt
 - Blomster og bier
 - Rekreativt
 - Ammekøer
 - Biodiversitet
2. Er der noget du gerne vil undgå/Vi bør undgå?
3. Kan nogle af ønskerne forenes – hvordan?
4. Hvilke forhindringer er der?

1. Er indsatser for biodiversitet realistiske?
2. Kan, og skal, vi arbejde i den retning?
3. Hvor/hvornår kan det svare sig?
4. Hvordan?

Scenarie 1	Højt naturindhold (høj andel beskyttet natur med højt naturindhold)
Udtagning	Ja, det resterende areal + hidtidig praksis
Hæve vandstand	Ophør af afdræning Ophør af afdræning samt tilledning dræn/overfladevand/tidvisse over-

Estimeret vandstand ved vådlægning	<i>Lav andel sump: > 25 cm til grundvandsspejlet</i>		Scenarie 2	Moderat - lav naturindhold (lav andel beskyttet natur/i dårlig kvalitet og ekstensivt anvendte arealer)	
			Udtagning	Ja, det resterende areal + hidtidig praksis	
Forvaltning	Ekstensiv afgræsning/slæt	Ir F C	Hæve vandstand	Ophør af afdræning	
				Resultat	Eng/overdrev
Biodiv	***	*	Forvaltning		
				Klima	*
Kvælstof	(*)	(*)	Biodiv		
				Økonomi?	(*)*(*) Lavbundsordning, grundbetaling og/eller PLG
			Kvælstof		

Scenarie 3	Lavt naturindhold- intet (meget lav andel beskyttet natur/i dårlig kvalitet og ekstensivt anvendte arealer)						
Udtagning	Ja						
Hæve vandstand	Ophør af afdræning			Ophør af afdræning samt tilledning dræn/overfladevand/tidvisse oversvømmelser med overfladevand			
	<i>Lav andel sump: > 25 cm til grundvandsspejlet</i>		<i>Høj andel sump og sø: < 25 cm til grundvandsspejlet</i>		<i>Lav andel sump: > 25 cm til grundvandsspejlet</i>		<i>Høj andel sump og sø: < 25 cm til grundvandsspejlet</i>
Forvaltning	Afgræsning/slæt	Fri succession	Fri succession	Afgræsning/slæt	Fri succession	Fri succession	Palludikulture
Resultat	Eng/overdrev	Krat - skov	Kær/mose/sumpskov	Eng/overdrev	Krat - skov		Rørskov
Biodiv	***	**	**				
Klima	*	*(*)	**(*)	*	*(*)	***	**
Kvælstof	**	*(*)	*(*)	**	**	**(*)	***
Økonomi?	(*)*(*) Lavbundsordning, grundbetaling og/eller PLG	* Lavbundsordning	** (*) Lavbundsordning + Grundbetaling, under artikel 32, hvis direktivimplementerende (reducerede driftsomkostninger)	** Lavbundsordning. Grundbet og/eller PLG	* Lavbundsordning	** (*) Lavbundsordning + Grundbetaling, under artikel 32, hvis	(*)

Arbejder mod..:

- At kunne give lodsejeren mere klare forventninger til udkommet under de forskellige forhold
- At kunne oplyse lodsejerne om hvilke indsatser, der kan bringes i spil for at indfri forskellige potentialer
- At kunne rådgive om, hvordan indsatserne kan gennemføres i overensstemmelse med regler og tilskud
- At inddrage diverse interessenter i at arbejde for større klarhed og bedre muligheder...
 - Lokal tilpasning, integrerede virkemidler
- At skabe motivation for at gøre/sikre en indsats
- ...?

Foto: Winnie Heltborg

Oplægget er baseret på viden fra PAF-projekterne

- Klimaindsats på kulstofholdige Landbrugsjorde
- Fremtidens anvendelse af organogene arealer